

บทที่ 8

การจัดกิจกรรมนักเรียน

ขอบข่ายเนื้อหา

การจัดกิจกรรมนักเรียนนับว่าเป็นงานสำคัญประการหนึ่งของการบริหารกิจการนักเรียน ดังได้กล่าวมาแล้วว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อเสริมทักษะประสบการณ์ของนักเรียน ให้กว้างขวางและสมบูรณ์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ กิจกรรมนักเรียนจะช่วยให้การจัดการศึกษา ในระดับต่าง ๆ บรรลุเป้าหมายที่ระบุไว้สำหรับในบทนี้จะกล่าวถึงกิจกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสำคัญของกิจกรรมนักเรียน
2. ประวัติความเป็นมาของการจัดกิจกรรมนักเรียน
3. ความหมายของกิจกรรมนักเรียน
4. ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน
5. ประเภทของกิจกรรมนักเรียน
6. หลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมนักเรียน
7. ประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียน
8. ข้อระวังและผลเสียของการจัดกิจกรรมนักเรียน
9. ชุมชนกับการจัดกิจกรรมนักเรียน
10. ตัวอย่างการจัดกิจกรรมนักเรียน

จุดประสงค์

หลังจากที่ได้ศึกษาบทนี้แล้วนักศึกษาสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. บอกความสำคัญของกิจกรรมนักเรียนได้
2. อธิบายความเป็นมาของการจัดกิจกรรมนักเรียนได้
3. อธิบายความหมายของกิจกรรมนักเรียนได้

4. ระบุความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียนได้
5. แยกแยะประเภทของกิจกรรมนักเรียนได้
6. บอกหลักเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมนักเรียนได้
7. ระบุประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนได้
8. บอกข้อระวังและผลเสียของการจัดกิจกรรมนักเรียนได้
9. อภิปรายความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับการจัดกิจกรรมนักเรียนได้
10. ยกตัวอย่างกิจกรรมนักเรียนที่นิยมจัดในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้

สาระสำคัญ

1. ความสำคัญของกิจกรรมนักเรียนนั้นเป็นการเสริมให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา โดยจะช่วยเสริมในด้านการเรียนรู้ทางด้านทัศนคติ ค่านิยม ความสนใจ ความซาบซึ้ง ตลอดจนทักษะในการเคลื่อนไหวและการใช้วิธีต่าง ๆ ของร่างกาย
2. การจัดกิจกรรมนักเรียนมีมาแต่สมัยโบราณ แต่เริ่มเป็นระบบในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะหลังจากที่มีนักการศึกษาไทยสำเร็จการศึกษามาจากสหรัฐอเมริกา การจัดกิจกรรมนักเรียนได้รับการพัฒนาและปรับปรุงมาตามลำดับ บางระยะการจัดกิจกรรมนักเรียนมีสาเหตุแทรกซ้อนทำให้รัฐรัฐบาลต้องกำหนดขอบเขตของการจัดกิจกรรม แต่เดิมกิจกรรมนักเรียนถือว่าเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร แต่ในปัจจุบันกิจกรรมนักเรียนได้กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. กิจกรรมนักเรียน เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารกิจการนักเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจและส่งเสริมการพัฒนาอุปนิสัยของนักเรียนให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตย
4. ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียนนั้นเพื่อเป็นการจัดบริการในสถานศึกษา ส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร ค้นหาพัฒนาความสนใจ

ความถนัดและความสามารถพิเศษของนักเรียน พัฒนาทางด้านจิตใจ น้ำใจ และศีลธรรม ตลอดจนเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตยให้กับนักเรียน การอยู่ร่วมกัน การเข้าสมาคม และพักผ่อนหย่อนใจ

5. นักการศึกษาได้พยายามอธิบายและแยกแยะประเภทของกิจกรรมนักเรียนไว้ในทัศนะต่าง ๆ กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรัชญา แนวความคิดและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้จัดแบ่งกิจกรรมออกเป็น 10 ประเภท
6. จากการศึกษาแนวคิดด้านหลักการจัดการกิจกรรมนักเรียนของนักการศึกษาต่าง ๆ พบว่าหลักสำคัญในการจัดการกิจกรรมนักเรียนนั้นจะต้องจัดกิจกรรมเพื่อผู้เรียนและโดยผู้เรียน กิจกรรมจะต้องเป็นไปตามความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของผู้เรียน การจัดการกิจกรรมนักเรียนจะต้องเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ
7. ประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนคือ ส่งเสริมการเรียนรู้ การสอน การพัฒนาตนเองของนักเรียน ช่วยในการบริหารโรงเรียนและช่วยสังคม
8. ในการจัดการกิจกรรมนักเรียนนั้นมีข้อควรระวังหลายประการ หากไม่ตระหนักถึงข้อควรระวังแล้วจะก่อให้เกิดผลเสียหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทำให้ผลการเรียนของนักเรียนตกต่ำ ก่อให้เกิดการแตกแยก ตลอดจนทำให้ครูอาจารย์มีภาระเพิ่มมากขึ้นโดยไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด
9. โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม กิจกรรมนักเรียนนับว่าเป็นสื่อกลางที่สำคัญในอันที่จะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การจัดการกิจกรรมนักเรียนจะต้องคำนึงถึงความต้องการ ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม แลประเพณีของชุมชนด้วย

10. กิจกรรมนักเรียนที่นิยมจัดกันตามโรงเรียนต่าง ๆ มีดังนี้

1. กิจกรรมส่งเสริมวิชาการ
2. กิจกรรมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. กิจกรรมทางศาสนา
4. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย
5. กิจกรรมส่งเสริมสมรรถภาพทางกาย
6. กิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด

เนื้อหา

8.1 ความสำคัญของกิจกรรมนักเรียน

คุณค่าของการจัดกิจกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ควรถือปฏิบัติ เนื่องจากนักเรียนยังอยู่ในวัยซึ่งชอบการรวมกลุ่มหรือตั้งกลุ่มขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายต่าง ๆ กัน ฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเดียวย่อมไม่พอ แต่ควรวางวิธีการที่จะสอนให้ผู้เรียนรู้จักการอยู่ร่วมกัน ทำงานร่วมกัน ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าความจำเป็นที่ต้องจัดกิจกรรมมีดังนี้

1. ความต้องการทางด้านจิตวิทยา มุ่งผลต่อความต้องการปลดปล่อยความเหงาและเดี๋ยวเดียว ต้องการความรัก ผูกพันทักษะ ฯลฯ
2. ดึงเอาความสนใจ ความกระตือรือร้นของนักเรียนให้ปรากฏออกมา โดยสามารถที่จะทำให้นักเรียนเห็นเป้าหมายของตนที่จะบรรลุผลได้
3. ใช้เวลาว่างให้มีคุณค่าและเกิดประโยชน์ ซึ่งอาจจำแนกเป็น
  - ไม่ตั้งตนเป็นผู้ต่อต้านสังคมหรือประพฤติผิดทางสังคม
  - ได้พบกับบุคคลซึ่งมีความสนใจเหมือน ๆ กัน
  - กิจกรรมบางประเภททำให้นักเรียนได้พบกับสิ่งที่มีค่าต่อชีวิตในภายหลัง
4. สร้างมิตรภาพระหว่างนักเรียนด้วยกัน และระหว่างนักเรียนกับครูอาจารย์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น
5. พัฒนาความเป็นผู้นำโดยพัฒนาตนเองต่อบุคลิกภาพ และด้านจิตใจ ซึ่งมักมีอารมณ์อ่อนไหว นอกจากนี้ยังพัฒนากลุ่มสังคมไปพร้อมกันในเวลาเดียวกัน

ประภาพรรณ สุวรรณสุข (ประภาพรรณ สุวรรณสุข 2526 : 385-386) ได้รวบรวมแนวคิดของนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ กล่าวคือ ออดอล์ฟ อันรูห์ (Adolf Unruh) ซึ่งให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียนว่าไม่ควรจะจัดเป็นกิจกรรมพิเศษนอกเหนือไปจากกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ เพราะกิจกรรมนักเรียนจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีประสบการณ์ที่ดีที่สุดตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งเน้นการปรับตัวของนักเรียนเพื่อการดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข อีกท่านหนึ่งคือ แชนนอน (Shannon) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนเป็นเรื่องที่สำคัญเรื่องหนึ่งซึ่งคณะผู้จัดทำหลักสูตรจะต้องพิจารณาอย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทั้งนี้เพราะว่ากิจกรรมนักเรียนจะช่วยให้เด็กนักเรียนได้มีโอกาสพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองไปตามแนวที่ตนปรารถนา

จากเอกสารประกอบความรู้หมวดที่ 3 การอบรมเตรียมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา รุ่นที่ 21 พ.ศ.2527 ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 240-241)

“ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลต้องอาศัยกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบและกิจกรรมทั้งหลายทั้งมวลที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้น ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรทั้งสิ้น นักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของการจัดกิจกรรมไว้ว่า กิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่น่าจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนโดยตรง คือ ทำให้เด็กมีโอกาสทำงานตามความสนใจและพัฒนาความสนใจให้สนใจในสิ่งใหม่ สอนให้เป็นพลเมืองดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการเป็นผู้นำผู้ตาม ได้ฝึกทักษะจากการทำงานร่วมกัน กิจกรรมช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณค่าน่าสนใจเพิ่มความรู้ให้บุคคลและหมู่คณะได้ตามความสนใจ กิจกรรมช่วยในด้านบริหารได้เป็นอย่างดี ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครูกับนักเรียน ลดปัญหาการใช้เวลาว่างไปในทางสร้างสรรค์และใช้กำลังกายไปในทางก่อให้เกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและสังคม เช่นในด้านการปกครองกันเอง การพัฒนาสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนได้อีกด้วย การจัดนิทรรศการกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมวันสำคัญหรือกิจกรรมหนังสือพิมพ์ จะเป็นเครื่องมือทำให้ชุมชนได้รู้จักโรงเรียนเป็นอย่างดี

ในต่างประเทศได้มีผู้วิจัยพบว่า เด็กที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกห้องเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าเด็กที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมและกิจกรรมที่ช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์การเรียนสูงเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านหนังสือ ศิลป สังคม ในขณะเดียวกัน

รวมทั้งประเทศต่าง ๆ ก็มีความสัมพันธ์และเกี่ยวเนื่องกับสหรัฐอเมริกา ต่าง ๆ ก็นำแนวความคิดและแนวปฏิบัติกลับไปดำเนินการในประเทศของตน

เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ใช้เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการดูโทรทัศน์ ร้องเพลง และเล่นเกมต่าง ๆ และจากการศึกษาเจตนาคติของครูใหญ่ ครูและนักเรียนใน โรงเรียนรัฐบาล พบว่าทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องกันว่า กิจกรรมมีประโยชน์ต่อนักเรียนในด้านส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ ช่วยแก้ปัญหาคารกครองช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้

สำหรับประเทศไทยการจัดกิจกรรมนักเรียนนั้นคงมีมาแต่สมัยโบราณเช่นกัน แต่ก็ยังไม่เป็นระบบเป็นระเบียบ การจัดกิจกรรมนักเรียนเริ่มเป็นระบบและจริงจังขึ้นในสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้เอง จากนั้นการจัดกิจกรรมนักเรียนก็ได้รับการพัฒนา ขึ้นมาตามลำดับความเป็นมาของการจัดกิจกรรมนักเรียนในประเทศไทย พอสรุปได้ดังนี้ (ธนู แสงศักดิ์ 2513 : 8)

1. ในระยะแรก การศึกษาอยู่ในวัดมีพระเป็นครู กิจกรรมนักเรียนจึงจัดขึ้น โดยนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับกีฬาและสันตนาการ

2. ในระยะต่อมาครูเริ่มสนใจและให้ความสนับสนุนกิจกรรมนักเรียน เพราะความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีมากขึ้น แต่ผู้บริหารโรงเรียนยังไม่ยอมรับ เพราะถ้ายอมรับแล้ว มีความจำเป็นต้องให้การสนับสนุน

3. ในระยะต่อมากิจกรรมนักเรียนได้รับการสนับสนุนโดยคณะครู และได้รับการยอมรับจากผู้บริหารโรงเรียนซึ่งถือว่าเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร

4. ระหว่างปี พ.ศ.2480-2490 เป็นระยะก่อนที่จะสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทย มิได้ติดต่อกับต่างประเทศแนวคิดใหม่ทางการศึกษามีน้อย แนวคิดทางการศึกษามีความโน้มเอียงไปในแนวของยุโรป กิจกรรมเน้นหนักไปทางยุวชนทหาร การกีฬาและเนตรนารี และการพานักเรียนออกไปร่วมพิธีกรรมทางศาสนา

หลังจากสิ้นสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้เริ่มต้นส่งคนไปศึกษาต่อที่สหรัฐอเมริกา ซึ่งนับได้ว่าเป็นการเริ่มต้นการศึกษาแผนใหม่ ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาโดยเน้นที่ตัวนักเรียน ดังนั้นแผนการศึกษาตลอดจนโครงสร้างของหลักสูตรจึงได้รับการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับแนวคิดใหม่นี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมนักเรียนพอสรุปความคิดได้ดังนี้ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ : 104-105)

5. ระหว่างปี พ.ศ.2490-2500 การศึกษาของไทยได้รับแบบอย่างและอิทธิพลจากสหรัฐอเมริกา จึงเป็นยุคของกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยเน้นกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน

6. ระหว่างปี พ.ศ.2500-2510 เป็นยุคที่ประเทศไทยจัดการศึกษาตามแบบอย่างและแนวคิดของสหรัฐอเมริกาโดยมีความเชื่อกันว่า การให้การศึกษาเป็นการวางรากฐานเพื่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กิจกรรมเด่น ๆ ในยุคนี้ ได้แก่ สภานักเรียน ชุมนุ่ม ชมรม

ต่าง ๆ สมาคมผู้ปกครอง ครู เป็นต้น บางโรงเรียนได้พยายามนำเอากิจกรรมที่นักเรียนลองทำ แล้วประสบผลสำเร็จมาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร

7. ระหว่างปี พ.ศ.2510-2516 เป็นระยะเวลาที่ความคิดในการจัดการศึกษาแบบอเมริกันเข้ามามีอิทธิพลผสมผสานกับแนวความคิดของไทยมาก โรงเรียนและสถานศึกษาโดยทั่วไป ได้เน้นและปรับปรุงรูปแบบของสถานักเรียนและชุมนุมต่าง ๆ เสียจนกระทั่งเติบโตกลายมาเป็นสหบาลนักเรียน นักศึกษา ศูนย์นักเรียน และในช่วงนี้มีการเมืองเข้ามาแทรกอย่างเห็นได้ชัดเจน

8. ระหว่าง 14 ตุลาคม 2516 ถึง 6 ตุลาคม 2519 เป็นยุคที่เกิดความเข้าใจไขว้เขว เกี่ยวกับความสำคัญของกิจกรรมเสริมวิชาการกับกิจกรรมทางการเมือง โดยนักเรียนมีความเข้าใจว่าตนเองมีอำนาจสูงในโรงเรียน เปลี่ยนบทบาทนักเรียนเป็นบทบาทของนักปกครองมีการเมืองเข้ามาแทรกแซงมากยิ่งขึ้น กิจกรรมที่จัดขึ้นเป็นกิจกรรมนอกหลักสูตร โดยเฉพาะด้านบริการสังคมและการปรับความเหลื่อมล้ำทางสังคมซึ่งขาดความพร้อมและขบวนการที่ถูกต้องขาดการวางแผนล่วงหน้า

9. ระหว่าง 6 ตุลาคม 2519 ถึง 20 ตุลาคม 2520 กิจกรรมนักเรียนขาดหายไป รัฐบาลห้ามการจัดกิจกรรมทุกชนิดในระยะต้น แต่ต่อมาภายหลังได้ผ่อนปรนอนุญาตให้จัดได้บ้างตามที่รัฐบาลเห็นสมควร กิจกรรมทุกชนิดต้องควบคุม ดำเนินการโดยครู อาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ ที่สถานศึกษาแต่งตั้งมอบหมาย นักเรียนเป็นแต่เพียงตัวร่วมกิจกรรมเท่านั้น

10. ตั้งแต่ 20 ตุลาคม 2520 เป็นต้นมา การจัดกิจกรรมนักเรียนเป็นไปตามแนวนโยบายของรัฐบาล ซึ่งได้วางรูปแบบและกำหนดนโยบายและขอบข่ายของกิจกรรมนักเรียนมาเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาทุกระดับ โดยเน้นการประสานงานร่วมกันระหว่างครู อาจารย์-เจ้าหน้าที่ที่สถานศึกษาแต่งตั้งกับนักเรียน

อาจสรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมนักเรียนมีมาแต่สมัยโบราณ แต่เริ่มเป็นระบบในยุคกรุงรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การจัดการศึกษาของไทยได้จัดตามแบบอย่างและแนวคิดของสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพราะมีนักการศึกษาของไทยสำเร็จการศึกษาจากสหรัฐอเมริกาเป็นจำนวนมาก จากนั้นการจัดกิจกรรมนักเรียนได้รับการพัฒนาและปรับปรุงมาตามลำดับ ต่อมาจากจัดกิจกรรมนักเรียนมีสาเหตุต่าง ๆ เข้ามาแทรกซ้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมือง จึงทำให้เกิดการเข้าใจไขว้เขวเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดกิจกรรมนักเรียน ในที่สุดรัฐบาลจึงต้องเข้ามาควบคุมการจัดกิจกรรมนักเรียน ทำให้การจัด

กิจกรรมนักเรียนอยู่ในขอบเขตที่รัฐบาลกำหนด ในช่วงเวลาที่ผ่านมากการจัดกิจกรรมนักเรียนถือว่าเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในปัจจุบันกิจกรรมนักเรียนได้รับการฟื้นฟูและสนับสนุนอีกครั้ง โดยรัฐบาลได้กำหนดแนวนโยบายตลอดจนกำหนดนโยบายและขอบข่ายของกิจกรรมนักเรียน เพื่อให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ และกิจกรรมนักเรียนได้กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายซึ่งนักเรียนจะต้องเลือกเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบเรียนทุกภาคเรียน

8.3 ความหมายของกิจกรรมนักเรียน

ปัจจุบันกิจกรรมที่จัดขึ้นในโรงเรียนทั่ว ๆ ไปอาจจะแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องจัดขึ้น เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหาของบทเรียนวิชาต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น กิจกรรมลักษณะนี้อาจจะจัดขึ้นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนก็ได้ เช่น ครูสอนวิชาภาษาไทย อาจจัดให้นักเรียนอภิปรายหรือโต้วาทีเพื่อเป็นการฝึกทักษะในการพูด เป็นต้น กิจกรรมประเภทนี้จัดเป็นประเภทกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในความรับผิดชอบของครูผู้สอนร่วมกับหัวหน้าหมวดวิชาและหัวหน้าฝ่ายวิชาการของโรงเรียน

2. กิจกรรมนักเรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนปกติหรือนอกเหนือจากตารางสอนวิชาต่าง ๆ เพื่อสนองความสนใจความสามารถและความถนัดของนักเรียนอันเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสแสวงหาความรู้ให้แตกฉานยิ่งขึ้นและเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านบุคลิกภาพของนักเรียนให้เหมาะสมตามค่านิยมที่ดั่งามของสังคมปัจจุบันและอนาคต กิจกรรมดังกล่าวนี้ควรมีลักษณะสำคัญคือ เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจเป็นกิจกรรมที่ได้รับอนุมัติจากผู้บริหาร โรงเรียนมีครูที่ปรึกษาคอยดูแลรับผิดชอบและไม่มีหน่วยการเรียน กิจกรรมเหล่านี้ครูที่ปรึกษาควรจะแนะนำให้นักเรียนเป็นผู้วางแผนและดำเนินงานได้ด้วยตนเอง

3. กิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะเกี่ยวกับการแนะแนวหรือการปกครองนักเรียนซึ่งโดยปกติครูจะมีบทบาทในการดำเนินงานเสียเอง

ในที่นี้จะกล่าวถึงรายละเอียดเฉพาะการจัดกิจกรรมนักเรียนเท่านั้น

จากแนวคิดในการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญาชาวอเมริกัน คือ จอห์น ดูย (John Dewey) ที่ว่า วิธีการเรียนรู้ที่จะให้เกิดผลดีที่สุดแก่ตัวผู้เรียน ได้แก่ การเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) มีอิทธิพลทำให้โรงเรียนตื่นตัวและใช้ความพยายามที่จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นในโรงเรียน ลักษณะการจัดตั้งกล่าวต่างมีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป แล้วแต่ว่าใครมีความถนัดที่จะเรียก มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษซึ่งพอประมวลไว้ได้ดังนี้ (เชาวน์ มณีวงศ์ 2527 : 116)

1. กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra-Curricular Activities)
2. กิจกรรมร่วมหลักสูตร (Co-Curricular Activities)
3. กิจกรรมกึ่งหลักสูตร (Semi-Curricular Activities)
4. กิจกรรมพิเศษ (Extra-Activities)
5. กิจกรรมโรงเรียน (School Activities)
6. กิจกรรมนักเรียน (Student Activities)
7. กิจกรรมกลุ่ม (Group Activities)
8. กิจกรรมริเริ่ม (Initiary Activities)
9. กิจกรรมครูและนักเรียน (Teacher-Student Activities)
10. กิจกรรมชีวิตในโรงเรียน (School-Life Activities)
11. กิจกรรมพัฒนา (Developmental Activities)
12. กิจกรรมโรงเรียนเชิงสร้างสรรค์ (Creative School Activities)
13. กิจกรรมไม่เป็นทางการ (Informal Activities)

ถึงแม้ว่าชื่อและเรียกชื่อผิดแผกแตกต่างกันออกไปอย่างไรก็ตาม แต่จุดมุ่งหมายในกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับนักเรียนมีความคล้ายคลึงกัน

สำหรับความหมายของกิจกรรมนักเรียนโดยทั่วไปนั้นได้เคยมีนักการศึกษากล่าวถึงไว้ต่าง ๆ กัน ซึ่ง เชาวน์ มณีวงศ์ (เชาวน์ มณีวงศ์ 2527 : 116-117) ได้รวบรวมไว้ดังนี้

บุญโญ สารข ได้ให้ความหมายของคำว่ากิจกรรมนักเรียนว่า “กิจกรรมนักเรียน หมายถึงบรรดากิจกรรมประกอบหรือนอกหลักสูตรทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนนอกห้องเรียน

ก่อน สวัสดิพาณิชย์ ได้กล่าวว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตร คือ การงานที่ครูและนักเรียนได้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความเจริญเติบโตของนักเรียนเพิ่มเติมจากที่บ่งไว้ในหลักสูตร”

สุรินทร์ สรสิริ ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “กิจกรรมนอกหลักสูตร คือ กิจกรรมที่ไม่ได้จัดไว้ในหลักสูตรและไม่ได้บังคับให้นักเรียนเรียน แต่เราสมัครใจจัดทำขึ้นในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมความเจริญของนักเรียนทุกด้าน

ธนุ แสงศักดิ์ กล่าวว่า “กิจกรรมเสริมหลักสูตรหมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเวลาเรียนปกติ เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ต่าง ๆ ทั้งที่สืบเนื่องกับหลักสูตรและที่ไม่สืบเนื่อง แต่โรงเรียนมีจุดมุ่งหมายในการจัด เพื่อที่จะให้เกิดการพัฒนาให้นักเรียนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา

โรเบิร์ต ดับบลิว เฟรดเดอริก (Robert W. Frederick) ได้ให้ความหมายว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมภายในสถานศึกษาที่นักเรียนมีความสมัครใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของครูและผู้บริหารโรงเรียน การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนจะไม่มีผลต่อคะแนนต่อการเลื่อนชั้นหรือการวัดผลการศึกษา

สตรู๊ป เฮอ์เบิร์ต (Stroup Herbert) กล่าวว่ากิจกรรมนักเรียน คือ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่าง ๆ ของนักเรียนภายใต้การแนะนำอย่างถูกวิธี มีระบบระเบียบและอยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษาโดยไม่เกี่ยวข้องกับระบบคะแนนแต่อย่างใด

ประดัด นิลพังกา (ประดัด นิลพังกา 2524 : 12) ได้สรุปความหมายของกิจกรรมนักเรียนไว้ว่าเป็นกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งประสบการณ์ที่สถาบันการศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน ลักษณะของกิจกรรมนักเรียน อาจสรุปได้ดังนี้

1. จะต้องไม่นับรวมเข้ากับการศึกษาในหลักสูตร ไม่มีหน่วยกิตหรือคะแนนทางวิชาการ
2. กิจกรรมเหล่านั้นจะต้องเป็นไปโดยสมัครใจ ทั้งผู้ร่วมกิจกรรมและผู้จัดผู้รับผิดชอบ มีเสรีภาพในการเลือกกิจกรรมที่ตนจะเข้าร่วม
3. กิจกรรมเหล่านั้นจะต้องได้รับการยินยอมหรืออนุมัติจากสถาบันการศึกษาแห่งนั้น คือ ได้รับความเห็นชอบตามอำนาจหน้าที่ของสถาบัน
4. อาจมีผู้อุปถัมภ์จากภายนอกสถาบันที่สถาบันแห่งนั้นเห็นชอบด้วย
5. ให้ความเสมอภาคและยุติธรรมต่อนักเรียน นิสิต นักศึกษา อย่างเหมาะสมตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และกำลังทางด้านเศรษฐกิจของนักเรียน

6. เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้น เพื่อนักเรียนและโดยนักเรียน

เคซ เอ็ช มุลเลอร์ (Kate H. Mueller) ให้ความหมายสั้น ๆ ว่า “กิจกรรมนักเรียนหมายถึง กิจกรรมนอกหลักสูตรที่โรงเรียนจัดขึ้น โดยไม่เกี่ยวกับเวลาเรียนในชั้นเรียน”

เขาวิน มณีวงศ์ ได้สรุปไว้ว่า “กิจกรรมนักเรียนหมายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นนอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ การปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข โดยไม่เกี่ยวกับคะแนนในการวัดผลการศึกษา

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันนี้ นโยบายด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ กระทรวงศึกษาได้กำหนดให้กิจกรรมนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร บังคับให้นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถอย่างน้อย 1 กิจกรรม ซึ่งโรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนอย่างน้อย 1 คาบต่อสัปดาห์ จึงกล่าวได้ว่า กิจกรรมนักเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนในหลักสูตร ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจและเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพอุปนิสัยของนักเรียนให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตย

8.4 ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน

การกำหนดความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียนจะเป็นแนวทางที่จะช่วยให้ผู้ดำเนินงานยึดเป็นหลักในการทำงาน และเป็นการกำหนดขอบเขตของการจัดดำเนินงานความมุ่งหมายคือ เป้าหมายของการจัดดำเนินงาน ดังนั้นการกำหนดความมุ่งหมายจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะความมุ่งหมายจะช่วยให้ผู้ดำเนินงานจัดกิจกรรมนักเรียนรู้ขอบเขตความรับผิดชอบด้วย

นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้หลายประการด้วยกัน

สุรินทร์ สรสิริ (สุรินทร์ สรสิริ 2509 : 25) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน ไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
2. เพื่อทำให้ผู้เรียนสามารถติดต่อกับผู้อื่นได้ดี และพัฒนาสมรรถภาพของนักเรียนในด้านการพูด การเขียนและการอ่าน

3. เพื่อเตรียมตัวให้นักเรียนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
4. เพื่อชักจูงและแนะนำนักเรียนให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
5. เพื่อทำให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ
6. เพื่ออบรมและสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดีมีศีลธรรมและฝึกเด็กให้รู้จักอยู่ร่วมกันในสังคม

ประชาธิปไตย

7. เพื่อพัฒนาและค้นหาความสนใจและสมรรถภาพพิเศษของนักเรียน
8. เพื่อพัฒนาการแสดงออกทางสร้างสรรค์ของนักเรียน

นพพงศ์ บุญจิตราดุลย์ (นพพงศ์ บุญจิตราดุลย์ 2517 : 38) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมนักเรียนว่า “วัตถุประสงค์แต่ละอย่างจะบรรลุได้ต้องขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่วัดและการจัดกิจกรรมนั้น ๆ” และได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยและความเป็นพลเมืองดีของชาติ
2. เพื่อให้เด็กรู้จักนำตนเองและบังคับตนเอง
3. เพื่อให้มีความร่วมมืออันดีต่อกัน
4. เพื่อให้นักเรียนค้นพบความสามารถพิเศษ ความถนัดและความสนใจของตนเอง ได้ฝึกฝนและพัฒนาความสามารถนั้น ๆ ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปด้วย
5. เพื่อก่อให้เกิดวินัยที่ดี ส่งเสริมให้นักเรียนเคารพกฎข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคมที่ตนเองอยู่ และวางตนให้ดีในสังคม
6. เพื่อให้นักเรียนมีความสามัคคีในหมู่คณะ รักโรงเรียน ห่วงในเกียรติของโรงเรียน และมีขวัญดี
7. เป็นการส่งเสริมทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะในการเป็นผู้นำการทำงานร่วมกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเกิดความสนุกสนานที่จะได้ทำงานที่ตนเองสนใจ
8. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียนและนักเรียนกับนักเรียนเอง
9. ส่งเสริมการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ มีความรับผิดชอบและรู้จักเคารพบุคคลอื่น
10. เพื่อช่วยให้หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอย่างแท้จริง
11. ช่วยส่งเสริมการเรียนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตรให้ดีขึ้น
12. ช่วยให้นักเรียนได้ใช้เวลาว่างอย่างมีประโยชน์และมีประสิทธิภาพ

วันนอร์ มะทา (วันนอร์ มะทา 2523 : 10) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยได้อ้างถึงแนวคิดของแกลเลคเฮอร์ (Gallagher) ไว้ดังนี้

1. กิจกรรมนักเรียนจะช่วยให้นักเรียนปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพชีวิตการเป็นนักเรียน
2. กิจกรรมนักเรียนจะช่วยสร้างความสมดุลระหว่างการใช้เวลาเรียนและการใช้เวลาว่าง
3. กิจกรรมนักเรียนจะช่วยสร้างความสนใจและทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
4. กิจกรรมนักเรียนอาจจะช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจอาชีพต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเมื่อมีเวลาว่าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะมีคุณประโยชน์ต่อนักเรียนเมื่อจบการศึกษาไปแล้ว
5. นักเรียนสามารถเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

จากแนวคิดของแมคคาวน์ (McKown) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
2. เพื่อฝึกฝนนักเรียนให้รู้จักการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย
3. เพื่อเป็นการสำรวจและพัฒนาความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล
4. เพื่อเป็นการเร้าและสร้างเสริมความสนใจแก่นักเรียน
5. เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนรักสถานศึกษาและมีขวัญดี

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำคู่มือครูเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานในการปกครองนักเรียน และได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมนักเรียนช่วยลดภาระของครูในเรื่องการปกครองนักเรียน และความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียนมีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2520 : 64-65)

1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และความชำนาญกว้างขวางยิ่งขึ้นในวิชาที่เรียนตามหลักสูตร และส่งเสริมให้นักเรียนสนใจในวิชาที่เรียนมากขึ้น
2. เพื่อจัดประสบการณ์ให้แก่นักเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. เพื่อให้นักเรียนค้นพบและทราบถึงความสามารถพิเศษ ความถนัดตามธรรมชาติ

และความสนใจของเขาเองและได้มีโอกาสได้ฝึกทักษะมากยิ่งขึ้น ซึ่งอาจจะเป็นช่องทางให้ยึดถือเป็นอาชีพได้ในอนาคต

4. เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักวิธีทำงานร่วมกัน ฝึกให้รู้จักความรับผิดชอบ ฝึกความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีตลอดจนการปรับตัวของนักเรียนในการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ฝึกให้รู้จักการแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง

5. เพื่อช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

6. เพื่อให้โอกาสแก่นักเรียนประสบผลสำเร็จในสิ่งหนึ่งสิ่งใด นอกเหนือไปจากการเรียนวิชาตามหลักสูตร และเพื่อส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน

7. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น เพราะการทำกิจกรรมนักเรียนจะต้องขอคำแนะนำจากครู อภิปรายร่วมกับครู การที่ได้ทำงานร่วมกับครู ใกล้ชิดกับครูก็ย่อมจะก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันได้ดีขึ้น

นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาอีกหลายท่านได้กล่าวถึงความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งอาจรวบรวมเป็นรายชื่อได้ดังนี้ (ประดับ นิลพงา 2524 : 22-25)

1. เพื่อสนองความต้องการทางจิตวิทยา เพื่อหาคุณค่าของแรงดันอันเป็นมูลฐานสำคัญให้เกิดผลดีแก่การศึกษา

2. เพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้ดำรงอยู่ในสังคมประชาธิปไตย เพราะกิจกรรมนักเรียนจะสอนความร่วมมือกันทางสังคม การรู้จักเคารพกฎและคำสั่ง รู้จักรับผิดชอบ ฝึกความเป็นผู้นำ ได้ทำงานเป็นกลุ่ม

3. เพื่อเสริมสร้างการรู้จักนำตนเองและบังคับตนเองได้

4. เพื่อสำรวจพัฒนาความสนใจและความถนัดของแต่ละบุคคล

5. เพื่ออบรมและสั่งสอนเด็กให้เป็นคนที่มีศีลธรรมดี

6. เพื่อชักจูงและแนะนำเด็กให้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

7. เพื่อให้เด็กสนใจกับกิจการของโรงเรียนให้มากขึ้น

8. เพื่อช่วยให้หลักสูตรสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอย่างแท้จริง

9. เพื่อก่อให้เกิดวินัยที่ดี ส่งเสริมให้เคารพกฎข้อบังคับต่าง ๆ ในสังคมที่ตนอยู่และวางตนให้ดีในสังคม

10. เพื่อสอนให้มีการร่วมมือกันในวงสังคม
  11. ในด้านปรับตัวของนักเรียนทำให้รู้จักวิธีทำงานเป็นหมู่ รู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักเตรียมตัวเพื่อชีวิตอนาคต
  12. เพื่อให้เด็กมีความสมบูรณ์ทั้งทางกายและทางใจ
  13. เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูอาจารย์กับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน
  14. เพื่อเตรียมตัวนักเรียนให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- เมื่อพิจารณาถึงความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมนักเรียนตามแนวคิดของนักการศึกษาหลาย ๆ คน ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น อาจสรุปความมุ่งหมายและการจัดกิจกรรมนักเรียนได้ดังนี้
1. เพื่อเป็นการจัดบริการในสถานศึกษา
  2. เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร
  3. เพื่อค้นหาพัฒนาความสนใจ ความถนัดและความสามารถพิเศษของนักเรียน
  4. เพื่อพัฒนานักเรียนทางด้านจิตใจ น้ำใจ และศีลธรรม
  5. เพื่อเสริมสร้างวิถีประชาธิปไตยให้กับนักเรียน การอยู่ร่วมกับการเข้าสมาคม และพักผ่อนหย่อนใจ

ความมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมจะเป็นอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับแนวนโยบายของการจัดการศึกษาในระบุนั้น ๆ จะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้รัฐบาลมีนโยบายหลักที่จะปลูกฝังเยาวชนของชาติไทยให้มีคุณธรรม ระเบียบวินัย ความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตลอดจนการดำรงส่งเสริมเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทย เพื่อความเป็นเอกราชความมั่นคงของชาติตลอดไป เพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐบาลและให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ จึงได้กำหนดความมุ่งหมายหรือจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักเรียนไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 : 1)

1. เพื่อให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย
2. เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. เพื่อให้มีความเข้าใจและเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

4. เพื่อให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ภายในขอบเขตของกฎหมาย
5. เพื่อให้มีความซาบซึ้งในคุณค่า ดำรงไว้และส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมอันดีงามของชาติไทย

6. เพื่อให้เกิดความรักและความสามัคคีในหมู่คณะ
7. เพื่อส่งเสริมทักษะ ความถนัดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
8. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ และให้รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์
9. เพื่อให้รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและสร้างเสริมความมั่นคงของชาติ
10. เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงาม
11. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

จุดประสงค์ทั้ง 11 ข้อนี้ ถือเป็นจุดประสงค์หลักหรือจุดประสงค์ขั้นสุดท้ายในการจัดกิจกรรมนักเรียนทุกประเภท จุดประสงค์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. การพัฒนาลักษณะนิสัยและบุคลิกภาพที่ดีงาม
2. คุณภาพของมนุษย์
3. คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ในสังคมไทย

ดังนั้นในการจัดกิจกรรมนักเรียน โรงเรียนต้องพยายามให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวเป็นสำคัญ ในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน ควรบ่งเน้นการจัดด้วยการยึดจุดประสงค์เป็นหลัก วิธีการทำได้ด้วยการทำตารางวิเคราะห์การเรียนรู้ในการดำเนินงานภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนตามประเภทต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในระเบียบการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการนั้น พอจะวิเคราะห์การเรียนรู้ได้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2527 : 245-248)

ตัวอย่างตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ในกิจกรรมนักเรียน	
ประเภทของกิจกรรม 10 ประเภท	จุดประสงค์การจัดกิจกรรม
<ol style="list-style-type: none"> 1. กิจกรรมลูกเสือหรือยุวกาชาดหรือเนตรนารี หรือกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์ และกิจกรรมการรักษาดินแดน 2. กิจกรรมศาสนา 3. กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย 4. กิจกรรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ 5. กิจกรรมการใช้ห้องสมุด 6. กิจกรรมส่งเสริมการใช้สินค้าไทย 7. กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรม และสิ่งแวดล้อม 8. กิจกรรมทัศนศึกษา 9. กิจกรรมนันทนาการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย 2. เพื่อให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 3. เพื่อให้มีความเข้าใจ และเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข 4. เพื่อให้มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ภายในขอบเขตของกฎหมาย 5. เพื่อให้มีความซาบซึ้งในคุณค่า ดำรงไว้ และส่งเสริมเอกลักษณ์วัฒนธรรมอันดีงามของชาติไทย

ประเภทของกิจกรรม 10 ประเภท	จุดประสงค์การจัดกิจกรรม
10. กิจกรรมส่งเสริมวิชาต่าง ๆ ในหลักสูตร	6. เพื่อให้เกิดความรัก และความสามัคคีใน หน่วยคณะ 7. เพื่อส่งเสริมทักษะ ความถนัด และความ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ 8. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกายและ จิตใจ และให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็น ประโยชน์ 9. เพื่อให้รู้จักบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และสร้างเสริมความมั่นคงของชาติ 10. เพื่อให้เป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม อันดีงาม 11. เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัด การศึกษา

ในการดำเนินงานภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมนักเรียนตามประเภทต่าง ๆ ที่ระบุ
ในระเบียบการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ พอจะวิเคราะห์การเรียนรู้
ได้ดังนี้

ตารางวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ของงานกิจกรรมประเภทต่าง ๆ		
ที่	ชื่อกิจกรรม	เป้าหมายและลักษณะนิสัยที่ต้องการเน้น
1.	กิจกรรมลูกเสือหรือยุวกาชาดหรือเนตรนารีหรือกิจกรรมผู้บำเพ็ญประโยชน์หรือกิจกรรมรักษาดินแดน	- ฝึกนิสัยรักความเป็นระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต เห็นอกเห็นใจผู้อื่น บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคม และยึดมั่นในคำปฏิญาณและกฎข้อบังคับ
2.	กิจกรรมศาสนา	- ครีฑาในคำสั่งสอนของศาสนาด้วยการวิเคราะห์เหตุผล และเชื่อในประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับส่วนรวม
3.	กิจกรรมส่งเสริมวัฒนธรรมไทย	- ปฏิบัติตนเยี่ยงศาสนิกชนที่ดีเพื่อสังคม - ปฏิบัติตนถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย เพราะรู้คุณค่า - ครีฑาประเพณีไทยจากแก่นแท้ของประเพณีและสืบทอดประเพณีและช่วยส่งเสริมเสริมและพัฒนาให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและภาวะของสังคม
4.	กิจกรรม ช.ก.ท.	- ครีฑาในอาชีพเกษตร มีความขยันอดทน นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับปรุงพัฒนางานในอาชีพ เพื่อเพิ่มผลผลิต ยินดีเผยแพร่ความรู้สึกรับรู้สึกร่วมกันปฏิบัติ
5.	กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน	- ครีฑาในการร่วมกลุ่มเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นพื้นฐานแห่งความเชื่อถือและความซื่อสัตย์สุจริต

ที่	ชื่อกิจกรรม	เป้าหมายและลักษณะนิสัยที่ต้องการเน้น
6.	กิจกรรมใช้ห้องสมุด	- มีความกระตือรือร้น สนใจ และชอบการศึกษา ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง และเอื้อเฟื้อที่จะเผยแพร่ความรู้ให้ผู้อื่นด้วยวิธีการต่าง ๆ
7.	กิจกรรมส่งเสริมสินค้าไทย	- มีความซาบซึ้ง เห็นคุณค่า และเกิดศรัทธา นิยมใช้สินค้าไทยในการดำรงชีวิตประจำวันมากกว่าสินค้าต่างชาติ
8.	กิจกรรมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อม	- เกิดศรัทธาเห็นคุณค่าในการดำรงรักษาศิลปกรรม และสิ่งแวดล้อมเพื่อชีวิตและเป็นมรดกตกทอดถึงอนุชนรุ่นต่อไป
9.	กิจกรรมทัศนศึกษา	- มีความกระตือรือร้น ชอบงานบริการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น ชอบศึกษาค้นคว้า ด้านการท่องเที่ยว
10.	กิจกรรมนันทนาการ - ดนตรี - กีฬา - งานอดิเรก - ฯลฯ	- ชอบความสนุกสนาน ชอบรวมกลุ่มโดยเคารพในกรณีที่กำหนดร่วมกัน
11.	กิจกรรมส่งเสริมวิชาการต่าง ๆ ในหลักสูตร - กิจกรรมชุมนุมวิทยาศาสตร์ ฯลฯ	- ชอบศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ ประดิษฐ์ โดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อโดยอาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อพวกมนุษยชาติ